

Expat Impressions of The Hague / Den Haag door de ogen van expats

Expat

(short for 'expatriate') is anyone who lives temporarily in a country other than their "home" country.

(afkorting van 'expatriate') is iemand die tijdelijk in het buitenland woont of werkt.

A Conversation with Aniek Smit, historian at Leiden University

By Sarah Familia

As part of the exhibition, I spoke with Aniek Smit, a historian working on expat communities around the world, to gain her perspective. Just as there is no model Dutchman, Hagenaar or Hagenees, the term 'expat' (short for 'expatriate') covers a diverse set of people with different occupations, life experiences, and reasons for being in a different country. Smit elaborates:

'In the past, the term expatriate has often been relegated to a certain type of international resident—especially those with high-paying jobs at multinational companies. Although The Hague has seen many of that type of expat, including American oil engineers and British diplomats, this new exhibition, "Expat Impressions of The Hague", aims to expand the concept of expatriate to include many who are excluded by the narrow definition, such as the self-employed, students, "love-pats", diplomats, NGO employees, and anyone else who calls The Hague home for a season. In particular, as relates to this exhibition, various European institutions and international courts since the 1990s have attracted a more diverse group.'

Three local organisations (The Expatriate Archive Centre, The Hague Municipal Archives, and ACCESS) have partnered with several local archives and organisations to pull together a diverse cross-section of expats' written and photographic memories of The Hague, drawing on examples from the 1950s to the present. In addition, they made an open call for individuals to contribute their personal experiences of being an expat in The Hague. The main characteristic that the expatriates represented in the exposition have in common is that they have left their country of origin to live temporarily in a country not their own, and find support in being part of a constantly fluctuating international community. From a British teacher to a secretary from New Zealand, an American painter, a Shell wife from Nigeria, or a Spanish student, the expats whose words and images appear in the exhibition have experienced the day-to-day life of The Hague as something unique and different for them, and brought their own perspective to this most international of cities.

Personal Memories and Pictures

A walk through the exhibition is like a stroll through The Hague during different time periods, and addresses specific themes from expat daily life: food & drink, housing, shopping & interaction with the locals, nature, the beach, transport, and customs & socialising. Smit points out:

'Sometimes new places – like the popular hang-out of students of the American School on the Scheveningen Boulevard – come into the picture, or shared historic events look different from an expat point of view – such as the charitable efforts of students at the Institute of Social Studies in response to the 1953 flood. The exhibition offers new perspectives on the local history, sometimes showing parallel circuits (such as expats having their own clubs and schools), but at other times close cooperation and integration (for example, in the areas of food and culture). Viewed from this angle, expats are not that different from other immigrants, really.'

Parts of the exhibition take the viewer back to a time when The Hague was still recovering from the Second World War and where shops would not have had the same wide range of foreign products on offer as is the case today (although many expats remembered the widely available Indonesian food as well as the Dutch lagers). In Smit's words:

'Expats have also noticed some of the more timeless characteristics of The Hague over the years: the abundance of flowers in Dutch homes, the proximity of the beach, the cramped housing, and the many cyclists. Some have taken to cycling to work themselves, or adopted other local customs as their own.'

Expats are at times criticized for their limited integration in Dutch society, but this exhibition offers insight into the daily encounters they have had with the residents of The Hague, be it neighbours, colleagues, shop-owners, or friends. And although the memories of former expats in The Hague tend toward the nostalgic, there are also complaints about the traffic, the Dutch cuisine, and the trouble with learning to speak Dutch (if everyone around you speaks English!), all ongoing causes of aggravation to expats today. Smit remarks:

'Many expats position themselves somewhere between the tourist and the permanent immigrant, trying their best at being a good guest as well as getting to know their temporary place of residence. A great example of this are the contributions made to a local newspaper in The Hague by the American correspondent Sylvia Earle, who in the 1950s wrote that she 'no longer feels a stranger' and spotted similarities between her home-town of Boston and the cityscape of The Hague.'

Expat Encounters

Encounters with other residents of The Hague (sometimes becoming dear friends) and their thoughts on expatriates find less of a voice in this exposition, but are an inherent part of the associated history. Therefore, we invite you to share your own memories about expatriates in The Hague by writing them on the postcards we have provided, and 'posting' them to us in the red post box. Are you still in touch with a former American neighbour, a Saudi colleague, or a South-African friend? Tell us your stories and we can expand this expat history of The Hague. And if you are an expat yourself, we also welcome your contribution. What are your impressions of The Hague? How has living in this city affected you? What got lost in translation? And which pieces of The Hague, big or small, have become a part of you?

The postcards with your impressions will be added to the exhibition on an ongoing basis, and after it is over, will be permanently archived at the Expatriate Archive Centre, making you an official part of this celebration of the rich history of expatriates in The Hague.

Aniek X. Smit is a historian at Leiden University. She is currently working on a book and a short movie about expats in The Hague and Jakarta since the 1950s. Follow her work here: www.hum.leiden.edu/history/staff/smitax.html

Sarah Familia is PR & Marketing manager at the Expatriate Archive Centre, and a serial expat who has tried to fit in on five different continents during the past fifteen years. She blogs about her (mis)adventures at Casteluzzo.com.

In gesprek met Aniek Smit, geschiedkundige aan de Universiteit Leiden

Door Sarah Familia

Ter gelegenheid van de opening van deze tentoonstelling sprak ik met Aniek Smit, een geschiedkundige die onderzoek doet naar expatgemeenschappen wereldwijd. Net zo als er niet slechts één soort Nederlander, Hagenaar of Hagenees bestaat, zo dekt de term expat (afgeleid van het Engels woord 'expatriate') ook een diverse groep mensen met uiteenlopende beroepen, levenservaringen en redenen om in een ander land te wonen. Smit licht dit toe:

"In het verleden werd het woord expat vaak alleen gebruikt voor een bepaalde categorie mensen die in het buitenland woonden, vooral degenen met goedbetaalde banen bij internationale bedrijven. Hoewel ook dat soort expats veelvuldig in Den Haag zijn neergestreken (bijvoorbeeld Amerikaanse ingenieurs in de olie-industrie en Britse diplomaten), wil de tentoonstelling "Den Haag door de ogen van expats" het begrip expat juist uitbreiden zodat het ook een grote groep mensen omvat die buiten de beperkte definitie vallen, zoals zzp'ers, studenten, mensen die vanwege de liefde zijn gekomen (de zogenaamde 'love-pats'), diplomaten, medewerkers van ngo's en iedereen voor wie Den Haag een tijdelijk thuis vormt. In het kader van deze tentoonstelling is van belang dat sinds de jaren negentig verschillende Europese instellingen en internationale rechtbanken een meer diverse groep mensen hebben aangetrokken."

In samenwerking met een aantal lokale archieven en organisaties hebben drie Haagse instellingen (het Expatriate Archive Centre, het Haags Gemeentearchief en ACCESS) een gevarieerde keuze gemaakt uit herinneringen aan Den Haag in woord en beeld van expats vanaf de jaren vijftig tot nu. Daarnaast hebben zij particulieren via een publieke oproep gevraagd om hun eigen ervaringen als expat in Den Haag te delen. De grootste gemene deler van alle expats in de tentoonstelling is, dat zij hun land van herkomst verlaten hebben om tijdelijk in een ander land te wonen en dat zij zich onderdeel wisten van een steeds veranderende internationale gemeenschap. Een Britse leraar, een secretaresse uit Nieuw-Zeeland, een schilder uit de Verenigde Staten, de echtgenote van een Shell-medewerker uit Nigeria, een Spaanse student: alle expats wiens teksten en foto's in deze tentoonstelling terugkomen, hebben hun eigen, unieke ervaringen van het dagelijks leven in Den Haag en zij hebben allemaal hun eigen kijk op deze zeer internationale stad.

Persoonlijke herinneringen en foto's

Door de tentoonstelling lopen is als een wandeling door Den Haag door de tijd heen. De tentoonstelling is opgedeeld in verschillende thema's waarmee expats in hun dagelijks leven te maken hebben: eten en drinken, wonen, winkelen & contact met de Hagenaars, natuur, het strand, vervoer, gewoontes & het sociale leven. Smit benadrukt:

"Soms komen nieuwe locaties in beeld, zoals de bar op de boulevard in Scheveningen die populair was bij leerlingen van de Amerikaanse School. Soms krijg je door de ogen van expats een andere kijk op bekende historische gebeurtenissen, zoals de liefdadigheidsinspanningen door studenten van het Institute of Social Studies na de Watersnoodramp in 1953. De tentoonstelling plaatst de lokale geschiedenis in een nieuw licht, waarbij de levens van expats en de plaatselijke bevolking soms langs elkaar heen lopen (bijvoorbeeld als het gaat om clubs en scholen speciaal voor expats), maar elkaar ook vaak raken door integratie en nauwe samenwerking, bijvoorbeeld op het gebied van eten en cultuur. Als je er zo naar kijkt, verschillen expats eigenlijk niet zo van andere immigranten."

Een deel van de tentoonstelling neemt de bezoeker mee terug naar de tijd dat Den Haag nog aan het oprabbelen was na de Tweede Wereldoorlog en toen winkels nog niet het grote assortiment aan buitenlandse levensmiddelen hadden die ze nu hebben (hoewel veel expats zich het alom verkrijgbare Indonesische eten en het Nederlandse bier nog goed kunnen herinneren). Maar, zo zegt Smit:

"Expats hebben ook oog voor de meer tijdloze dingen die zo typisch zijn aan Den Haag: de overvloed aan bloemen bij Nederlanders thuis, de nabijheid van het strand, de kleine woningen en de vele fietsers. Sommige expats gingen zelf op de fiets naar hun werk of namen andere plaatselijke gewoonten over."

Soms komen expats onder vuur te liggen vanwege hun gebrekkige integratie in de Nederlandse samenleving, maar deze tentoonstelling geeft inzicht in de dagelijkse ontmoetingen met de andere inwoners van Den Haag, burens, collega's, winkeliers en vrienden. Hoewel de herinneringen van expats aan Den Haag vaak nogal nostalgisch gekleurd zijn, klagen ze ook over het verkeer, de Nederlandse keuken en hoe moeilijk het is om Nederlands te spreken (als iedereen om je heen Engels spreekt!) - allemaal zaken waar ook de expats van vandaag nog steeds over klagen. Smit merkt op:

"Veel expats plaatsen zichzelf ergens tussen toeristen en permanente immigranten in en doen moeite om zowel een goede gast te zijn als om hun tijdelijke woonplaats te leren kennen. Een goed voorbeeld hiervan zijn de bijdragen van de Amerikaanse journaliste Sylvia Earle aan een lokale Haagse krant. In de jaren vijftig schreef ze dat ze "zich geen vreemdeling meer voelde" en dat ze overeenkomsten zag tussen Boston, waar ze vandaan kwam, en het stadsbeeld van Den Haag."

Ontmoetingen met expats

In deze tentoonstelling wordt eigenlijk geen aandacht besteed aan hoe Hagenaars over expats denken en hun ontmoetingen met expats (waar soms goede vriendschappen uit zijn voortgekomen), maar dit gezichtspunt is wel degelijk onlosmakelijk verbonden met deze geschiedenis. We nodigen u daarom uit om uw eigen herinneringen aan expats in Den Haag met ons te delen door ze op de beschikbare Ansichtkaarten te schrijven en ze naar ons "op te sturen" in de rode brievenbus. Hebt u nog steeds contact met uw vroegere Amerikaanse burens, een ex-collega uit Saoedi-Arabië of een vriend uit Zuid-Afrika? Vertel uw verhaal zodat wij de expatgeschiedenis van Den Haag kunnen uitbreiden. Ook als u zelf een expat bent, is uw bijdrage welkom. Wat zijn uw indrukken van Den Haag? Wat voor invloed heeft leven in deze stad op u gehad? Hebt u misverstanden meegemaakt door verschillen in taal en cultuur? En welke grote of kleine stukken van Den Haag hebt u in uw hart gesloten?

De Ansichtkaarten met uw indrukken worden continu aan de tentoonstelling toegevoegd en zullen na afloop toegevoegd worden aan het archief van het Expatriate Archive Centre zodat u officieel deel uitmaakt van dit eerbetoen aan de rijke geschiedenis van expats in Den Haag.

Aniek X. Smit is geschiedkundige aan de Universiteit Leiden. Zij werkt momenteel aan een boek en een korte film over expats in Den Haag en Jakarta vanaf de jaren vijftig. Meer over haar werk vindt u hier: www.hum.leiden.edu/history/staff/smitax.html

Sarah Familia is PR & Marketing manager bij het Expatriate Archive Centre en een ervaren expat die in de afgelopen vijftien jaar geprobeerd heeft om op vijf continenten te integreren. Zij blogt over haar avonturen op Casteluzzo.com.